

Sygn. akt **VII U 2077/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Lucyna Stąsik - Żmudziak

Protokolant – p.o. prot. Ludomir Bień

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2016 roku w Lublinie

sprawy L. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

na skutek odwołania L. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 26 października 2015 roku znak (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala L. K. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia(...)roku.

Sygn. akt VII U 2077/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 października 2015r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił L. K. prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 748) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu podano, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (decyzja k. 14 a.e.).

Z treści odwołania L. K. wynika, że domagał się on zmiany powyższej decyzji przez ustalenie prawa do emerytury wskazując na wykonywanie pracy w warunkach szczególnych udokumentowanej świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych w (...) Zakładach (...) we W. w okresie od 25.08.1975r. do 31.05.2001r., w okresach szczegółowo wskazanych na stanowiskach garbarza oddziału mokrego, garbarza oddziału garbunkowego, konserwatora skór surowych i garbarza o/chemicznego. (odwołanie k. 2-3as).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie (odpowiedź na odwołanie k. 4-5as).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Wnioskodawca L. K. urodził się w dniu (...) (wniosek k. 1 a.e.).

W dniu (...) r. L. K. złożył wniosek o emeryturę, w treści którego zawarł oświadczenia o tym, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, oraz że nie pozostaje w stosunku pracy. Wnioskodawca nie był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy ani żadnych innych świadczeń. Otrzymuje zasiłek opiekuńczy związany z opieką nad niepełnosprawnym dzieckiem.

W oparciu o zgromadzone w aktach dokumenty organ rentowy ustalił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 r. łączny staż podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 25 lat, 7 miesięcy i 5 dni okresów składkowych i okresów nieskładkowych. Żadnego z okresów zatrudnienia wnioskodawcy ZUS nie uwzględnił przy ustalaniu jego stażu pracy w warunkach szczególnych.

W dniu 26 października 2015 r. organ rentowy skarżoną decyzją odmówił wnioskodawcy prawa do świadczenia z uwagi na nieudowodnienie 15 lat pracy w szczególnych warunkach (decyzja k. 14 a.e.).

Zakwestionowane zostały przy tym następujące okresy: od 25 sierpnia 1975 r. do 27 października 1977 r., i od 02 listopada 1979 r. do 15 czerwca 1989 r., od 12 grudnia 1989r. do 28 lutego 1990r. i od 01 sierpnia 1996r. do 31 grudnia 1998r. dokumentowane przedłożonym do wniosku o emeryturę świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 31 maja 2001 r., wystawionym (...) Zakłady (...) (k. 12 a.e. t.I). W świadectwie tym wskazano, że w wyżej wymienionych okresach L. K. wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku garbarza o/mokrego, garbarza oddziału garbunkowego, konserwatora skór surowych i garbarza o/chemicznego wymienionych w wykazie A, dział VII, poz. 11, pkt 1, 2 i poz. 10 pkt 1 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r.

Organ rentowy zarzucił, iż w powyższym świadectwie pracy nie określono rodzaju prac zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., nie wskazano wykazu, działu i pozycji załącznika do tego rozporządzenia oraz zakład nie wskazał w jakich okresach wnioskodawca wykonywał pracę na określonych stanowiskach.

W tym stanie rzeczy wydana została zaskarżona decyzja.

W dniu 25 sierpnia 1975r. L. K. zawarł z (...) Zakładami (...) we W.. (wówczas (...) Zakładami (...) we W.) umowę o pracę na 14-dniowy okres próbny, a następnie na okres wstępny a następnie czas nieokreślony. W wymiarze skróconym do 41 godzin tygodniowo w ramach pełnego etatu powierzono mu obowiązki garbarza początkowo przy wyżymaniu maszynowym po garbowaniu w oddziale I, chemicznym, mokrym. Na oddziale tym surową skórę poddawano różnym zabiegom, tj. zarówno procesom chemicznym, jak i operacjom mechanicznym. Pozbawiano ją włosa, tkanki mięśniowej i tłuszczowej, moczono je w różnych środkach chemicznych, roztworach soli chromu, siarczanach kwasu solnego, fosforowego, mrówkowego, amoniaku, dokonywano dwojenia skór i ich strugania. Wnioskodawca pracował przy wyżymaniu skór mokrych. Razem z drugim pracownikiem rozkładał na dwie maszyny – wyzmarki mokre skóry, wymoczone w środkach chemicznych, służących do ich garbowania, przede wszystkim w chromalu, kwasie siarkowym, wapnie. Skóry rzucano na wał wyzmaczki i po kolei były wykonywane kolejne procesy garbowania skóry, dwóch pracowników nadawało na wał skóry, dwóch po przeciwnej stronie maszyny je odbierało. Potem skóry szły na dwojenie, struganie, przecinanie a następnie do bębnow gdzie się je tłuciło, dodawało różne kwasy a potem po wysypaniu układało i następnie kładło na inne jeszcze wyzmaczki. Skóry szły już na inny oddział II - do garbowania.

Praca była wykonywana po 7 godzin na 3 zmiany, w pełnym wymiarze czasu pracy, skróconym ze względu na warunki szkodliwe. Praca była ciężka fizycznie, ręcznie kładziono skóry na wyzmarkę, pracowano w wysokiej temperaturze, wilgoci i oparach związków chemicznych. Był hałas od pracujących bębnow i maszyn. Wypłacano dodatek szkodliwy.

W okresie od 28.10.1977r. do 13.10.1979r. wnioskodawca został powołany do odbycia zasadniczej służby wojskowej.

Po jej zakończeniu powrócił już na czas nieokreślony od 02.11.1979r. na ten sam oddział chemiczny mokry do pracy garbarza przy wyżymaniu maszynowym. Praca nadal była wykonywana w identycznych warunkach jak przed służbą wojskową. Od 01.02.1980r. wnioskodawcy powierzono stanowisko brygadzysty. Był brygadzystą pracującym na produkcji, co oznaczało, że wykonywał te same prace co jego brygada. Do jego obowiązków należało organizowanie

pracy w podległej brygadzie, prowadzenie maszynowego wyżymania skór w podległym zespole, przyjęcie skór z poprzedniego stanowiska pod względem ilościowym, według planu i ułożenia, kwitowanie ich odbioru, dopilnowanie prawidłowej konserwacji wyżymaczek, częstego płukania celem właściwego wyżymania skór. (zakres obowiązków – akta osobowe) W tym okresie wnioskodawca pracował także jako garbarz przy odmięśnianiu skór, wyżymaniu wygniataniu i rozkroju. Wnioskodawca pracował też jako garbarz oddziału garbunkowego przy układaniu skór, które były wysypywane na posadzkę z bębna po ich garbowaniu. Tak samo praca była w wilgoci i oparach, pracował po 7 godzin, ze względu na warunki szczególne skróconym w ramach pełnego wymiaru, dostawał dodatek szkodliwy. Praca w takim charakterze była świadczona do 28.02.1990r. W tym czasie od 16.06.1989r. do 11.12.1989r. korzystał z dłuższego zwolnienia chorobowego i okres ten został wyłączony ze świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: zeznania wnioskodawcy k. as, zeznania świadków: R. G. k. as, Z. J. k. as, akta osobowe k. 13as

W okresie od 01.03.1990r. wnioskodawcy powierzono obowiązki wartownika w Służbie Straży Przemysłowej. Do 30.06.1996r. pełnił również obowiązki dowódcy warty, starszego rewidenta w Ochronie Zakładu. Nie był to okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych. (akta osobowe, zeznania wnioskodawcy)

Od 01 sierpnia 1996r. wnioskodawcy powierzono obowiązki konserwatora skór surowych w Magazynie (...) i magazynie materiałów chemicznych, nadal przy 7 godzinnym czasie pracy w ramach pełnego etatu ze względu na warunki szkodliwe. Surowe skóry przychodziły na paletach, były solone, śmierdzące, wnioskodawca wszystkie je rozkładał na trzepakach, wytrzepywał z soli bo zachodziły tam procesy gnilne, w skórkach były robaki. Pracował w kombinezonie jednorazowym, rękawicach, czapce bo istniało niebezpieczeństwo zarażenia się pryszczycą. Po pracy był odkażany przez weterynarza, dostawał płyn, którym mył ciało. Mieszanek chemicznych nie przygotowywał, zajmował się przede wszystkim skórami, ich sortowaniem. Poza tym gdy przyjeżdżał materiał chemiczny: wszystkie kwasy i środki potrzebne do produkcji to zajmował się ich rozładunkiem. Zdarzało się że coś pękło, wylało się wszystko to się wdychało. Praca była wykonywana w pomieszczeniu pozbawionym światła dziennego, w półmroku, skóry śmierdziały, wdychał opary środków chemicznych, którymi konserwowano surowe skóry. W takim charakterze pracował do 30.06.1999r. Potem powrócił do końca zatrudnienia na stanowisko garbarza oddziału chemicznego. (dowód: zeznania wnioskodawcy – k. as, zeznania świadków k. , akta osobowe).

W okresie od 1973r. do 2000r., w tym samym zakładzie pracy zatrudniony był R. G.. Przez długi okres zatrudnienia pracował na tym samym wydziale co wnioskodawca jako garbarz na oddziale chemicznym przy wyżymaniu, na bębnach, przy struganiu. Później był brygadzystą. Miał wówczas identyczny zakres obowiązków. Widział też wnioskodawcę przy wykonywaniu pracy przy wyżymaniu a także w okresie gdy pracował jako brygadzysta. Z kolei Z. J. tak samo pracował razem z wnioskodawcą na oddziale mokrym, przy wyżymaniu, odmięśnianiu skór, przy odwłaszaniu, układaniu, a więc przy pracach na oddziale obróbki skórnej. Świadek był garbarzem, brygadzystą.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody.

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie: R. G. i Z. J. to osoby obce dla wnioskodawcy, które były zatrudnione razem z nim w tym samym zakładzie pracy. Okresy zatrudnienia świadków oraz wnioskodawcy pokrywały się i wynosiły prawie 20 lat. Obydwaj w różnych okresach czasu byli zatrudnieni na stanowiskach o identycznym zakresie obowiązków. Świadczyli zgodnie potwierdzili zakres obowiązków L. K.. Zeznania świadków są logiczne i spójne, korelują ze sobą i z zeznaniami wnioskodawcy oraz zapisami zawartymi w aktach osobowych, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne.

Powyższa ocena dotyczy również zeznań samego wnioskodawcy L. K., skoro były one zgodne z wiarygodnymi zeznaniami świadków. Wnioskodawca wyczerpująco opisał swoje obowiązki. Brak jest jakichkolwiek przesłanek do kwestionowania jego zeznań.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony również w oparciu o powołane dowody z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego. Zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień.

Co do świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 31 maja 2001., wystawionego przez (...) Zakłady (...) (k. 12 a.e.), to należy wskazać, że oprócz uchybień wytkniętych przez organ rentowy należy wskazać, że identyczne w treści znajdowało się w aktach osobowych wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie L. K. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r. Nr 748, ze zm.), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury L. K. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;

2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego lub wnieść o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:

)a co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz

)b staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, w dniu(...) ukończył 60 lat oraz legitymuje się co najmniej 25-letnim stażem pracy.

Dokonując oceny, czy wykonywaną przez wnioskodawcę pracę w (...) S.A., poza okresem związanym z zatrudnieniem w służbie Straży Przemysłowej i przy Ochronie Zakładu, można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach, należy podkreślić, że wnioskodawca występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia przedłożył świadectwo pracy zawierające potwierdzenie tej okoliczności, z wyłączeniem okresu pracy jako wartownika oraz okresu dłuższego zwolnienia chorobowego. Dokument ten został jednak zakwestionowany przez ZUS na podstawie zarzutów formalnych.

Taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć bowiem na uwadze, że nawet brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie oznacza sam w sobie, że pracownik pracy w takich warunkach nie świadczył. Obowiązek sporządzenia odpowiadającego wymogom świadectwa obciąża pracodawcę, w związku z czym wyciąganie jakichkolwiek negatywnych konsekwencji z nieścisłości w nim zawartych wobec pracownika byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

Na podstawie wyników przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego Sąd ustalił, że L. K. będąc zatrudnionym w (...) S.A. od 25 sierpnia 1975r. do 31.05.2001r. w okresach od 25 sierpnia 1975 r. do 27 października 1977 r., i od 02 listopada 1979 r. do 15 czerwca 1989 r., od 12 grudnia 1989r. do 28 lutego 1990r. i od 01 sierpnia 1996r. do 31 grudnia 1998r. na stanowiskach garbarza oddziału mokrego, garbarza oddziału garbunkowego, konserwatora skór surowych i garbarza o/chemicznego, stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Jego zakres obowiązków odpowiada opisanemu w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.) – wykaz A, dział VII „w przemyśle lekkim”, poz. 11 „prace przy garbowaniu skór”. Na marginesie należy dodać, że do okresu pracy w warunkach wnioskodawcy winien być zaliczony zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym, w tym wielokrotnie powtarzanym orzecznictwie Sądu Najwyższego również okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od 28.10.1977r. do 13.10.1979r. gdyż wnioskodawca przed odbywaniem służby wojskowej wykonywał pracę w warunkach szczególnych i powrócił na to samo stanowisko w terminie przed upływem 30 dni od zakończenia tej służby.

Tak samo zaliczeniu podlega okres korzystania z zasiłku chorobowego związanego z chorobą w okresie od 16.06.1989r. do 11.12.1989r. – który został pominięty w przedłożonym świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Należy w tym miejscu podkreślić, że w pełni przez Sąd Okręgowy aprobowane stanowisko Sądu Najwyższego, nakazuje przy ustalaniu, czy wykonywana była praca w warunkach szczególnych, kierować się przede wszystkim rzeczywistym zakresem obowiązków, a nie nazwą stanowiska pracy (por. wyrok z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10, z dnia 9 marca 2010 r., I UK 324/09, z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10). Nie ma zatem znaczenia fakt, że wnioskodawca formalnie miał powierzane stanowiska pracy, które nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do odpowiedniego aktu resortowego skoro ustalono, że faktycznie świadczył on pracę zaliczaną do wykonywanych w szczególnych warunkach na podstawie przepisów cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów.

W związku z tym okres zatrudnienia w (...) S.A., liczony we wskazanych okresach od 25 sierpnia 1975 r. do 27 października 1977 r., i od 02 listopada 1979 r. do 15 czerwca 1989 r., od 12 grudnia 1989r. do 28 lutego 1990r. i od 01

sierpnia 1996r. do 31 grudnia 1998r. oraz od 28.10.1977r. do 13.10.1979r. (łącznie z okresem służby wojskowej) a także od 16.06.1989r. do 11.12.1989r. (zwolnienie lekarskie w okresie zatrudnienia jako garbarz oddziału garbunkowego przy struganiu znacznie przekracza wymagane 15 lat - 16 lat, 6 miesięcy i 6 dni.

W tym stanie rzeczy należy uznać, iż wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia mu prawa do emerytury na podstawie omówionych przepisów, bowiem licząc na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze ponad 25 lat, w tym stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat, ma w dniu(...)ukończone 60 lat życia oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia ukończenia 60 roku życia, tj. spełnienia wszystkich warunków i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w sentencji.